

Eesti Asfaldiliit MTÜ
Betooni 28
11415 Tallinn

Meie 21.04.17 nr 17-2/17-00196/036

Proovide võtmine Maanteeameti objektidel

Ajendatuna töövõtjate soovist täpsustada proovide võtmist Maanteeameti objektidel, oleme koostanud käesoleva kirja. Allpool on toodud Maanteeameti seisukohad ja nägemused proovide võtmisel ja nende käitlemisel.

Proovide võtmine täitematerjalidest

Täitematerjalide proovid, mis tarnitakse ja paigaldatakse konstruktsiooni objektile (näiteks EVS-EN 13242, EVS-EN 13285 ja EVS-EN 13043 kohased täitematerjalid), võetakse objektile tarnitud partiidest. Eesmärk on, et objektile jõudnud materjalid vastaksid deklareeritud omadustele. Erandiks on näiteks asfaltsegude täitematerjalid, mille proovid võetakse asfalditehase laoplasilt. Täitematerjalide proovide võtmine tuleb teostada vastavalt standardile EVS-EN 932-1, muuhulgas tuleb arvestada, et proovide vähendamisel, tähistamisel, pakkimisel, transportimisel ning proovivõtu protokollil vormistamisel tuleb lähtuda standardis EVS-EN 932-1 kirjeldatud nõuetest. Proovivõtu meetodika valikul tuleb lähtuda standardi EVS-EN 932-1 jaotises 8 kirjeldatud sobivaimast meetodist.

Proovide võtmine tihendamata ja tihendatud kihtidest

Rajatud kihtidest (tihendamata või tihendatud kihid, näiteks killustikalused, stabiliseeritud kihid, muldkeha või drenkihid) tuleb proovid võtta vastavuses standardi EVS 932-1 jaotisele 8.8 (standardi joonis 1 – Proovide võtmine lamedast kuhilast).

Kihist võetavad sidumata segude (EVS-EN 13285) proovid tuleb võtta lähtudes Maanteeameti peadirektori 30.07.2010 käskkirjaga nr 230 kinnitatud juhendist „Metoodika sidumata segust alusekihi mineraalmaterjalist proovivõtuks“. Juhul kui proov võetakse niiskusesisalduse, optimaalse niiskuse ja maksimaalse tiheduse määramiseks, peab proovivõtu protokoll sisaldama ka standardi EVS-EN 13286-1 lisa A jaotises A.10 kirjeldatud täiendavat informatsiooni (välisõhu temperatuur, ilmastikutingimused ja proovi temperatuur) lisaks standardis EVS-EN 932-1 nõutavale informatsioonile.

Kui tegemist ei ole just konkreetse koha materjali omaduste kontrollimise eesmärgil võetava prooviga, siis võib ka teiste kihtidest (nt muldkeha ja drenkihist) võetavate materjalide proovide proovivõtu kohtade määramisel lähtuda Maanteeameti peadirektori 30.07.2010 käskkirjaga nr 230 kinnitatud juhendi „Metoodika sidumata segust alusekihi mineraalmaterjalist proovivõtuks“ jaotises 6 „Proovivõtuplaan“ kirjeldatud juhuslikkuse tagamise meetodist.

Proovi võtmine asfalt- ja mustsegudest

Maanteeameti objektidele paigaldatavate asfalt- ja mustsegude ning aluse MUK-segude sideaine sisalduse ja terastikulise koostise määramiseks tuleb proovide võtmine teostada

vastavuses standardiga EVS-EN 12697-27, lähtudes jaotisest 4.3 („Proovi võtmine laoturi tiguvoõllide juurest“), jaotistest 4.5 („Proovi võtmine paigaldatud, kuid tihendamata segust proovivõtu panni abil“) või jaotisest 4.6 („Proovi võtmine laotatud tihendamata segust sisselõigatava vao abil“). Juhime tähelepanu, et peagi ilmuvast uues standardi EVS-EN 12697-27 versioonis on vähendatud tiguvoõllide juurest võetavate osaproovide vähimaid koguseid seitsmelt kilogrammilt kolmele kilogrammile.

Kui proovi võtmine laoturi tiguvoõllide juurest vastavalt jaotises 4.3.2.1 kirjeldatud protseduurile ei ole võimalik ka 2 meetri pikkuse varrega proovivõtukühvliga, siis võib kõik osaproovid võtta ühelt laoturi küljelt.

Asfaltsegude teiste füüsikaliste omaduste määramiseks võib proovid võtta vastavalt kõikidele standardi EN 12697-27 jaotises 4 kirjeldatud proovivõtumeetoditele.

Kiilumiseks, nn grittimiseks või pindamistöõdel kasutatavate mustkillustike proovide võtmisel tuleb lähtuda standardi EVS-EN 12697-27 jaotisest 5.

Stabiliseeritud segude proovikehade valmistamine tugevusomaduste kontrollimiseks

Stabiliseeritud segust proovikehasid valmistavat laborit tuleb hiljemalt tööde teostamise hommikul (soovitavalt eelmisel päeval) teavitada, et laborisse tuuakse vajalik kogus materjali proovikehade valmistamiseks. Lisaks tuleb laboriga täpsustada, mis on hiliseim kellaaeg, millal saab proovid laborisse viia, et proovikehad samal päeval valmis tehtud saaks. Proovikehade valmistamise organiseerimine on töövõtja kohustus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Janek Hendrikson

Teede arengu ja investeeringute osakonna juhataja